

نام و نام خانوادگی:	باسمه تعالی سازمان آموزش و پرورش استان کردستان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه 1 شهرستان سنندج	امتحان درس: علوم و فنون ادبی 1
پایه و رشته: دهم انسانی	امتحانات نوبت اول سال تحصیلی 1399/1400	تاریخ امتحان: 99/10/ 17
طراح: قمری	دبیرستان فرزنانگان	مدت پاسخگویی: 90 دقیقه

0/5	الف- تاریخ ادبیات (2نمره) 1- درستی یا نادرستی عبارت های زیر را بنویسید. الف- قرن چهارم و نیمه ی اول قرن پنجم، مهم ترین دوره ی تمدن اسلامی ایران بوده است. ب- اسدی توسی کتاب شاهنامه ی ابومنصوری را نوشته است.
0/25	2- منظومه ی درخت آسوریک و یادگار زیریران هر دو اصل ..... دارند.
0/25	3- زبان فارسی باستان در چه دوره ای رایج بود؟
1	4- کتاب تاریخ بلعمی را معرفی کنید.

0/5	ب- سبک شناسی (2نمره) 5- " پدر شعر فارسی " کیست؟
0/5	6- چرا به زبان فارسی نو، فارسی دری هم گفته می شود؟
1	7- درستی و نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید. الف- زبان رسمی دوره ی ساسانی، زبان پهلوی بود. ب- زبان فارسی با پذیرفتن تمام صداهای زبان عربی، الفبای آن را نیز پذیرفت.
	نادرست درست نادرست درست

0/5	ج- موسیقی شعر (6نمره) 8- واج "ی" در کدام گزینه صامت است؟ الف- دلیر ب- میدان ج- ویرایش د- خویشتن
0/5	9- مهم ترین عامل پیدایش شعر چیست؟ الف- عاطفه ب- وزن ج- تخیل د- لحن مناسب
1	10- هجاهای واژه های زیر را مشخص کنید و علائم معادل هجاها را بنویسید. الف- فریاد ب- دیده
1	11- صامت ها و مصوت های واژه ی "پژوهش" را مشخص کنید. صامتها: مصوت ها:
0/5	12- الگوی هجایی واژه ی " سرد" را بنویسید.
0/5	13- درستی یا نادرستی جمله های زیر را مشخص کنید. الف- وزن، امری حسی است و وسیله ی ادراک وزن، حواس ماست. ب- هجای آخر تمام مصراع های شعر، کوتاه است.
0/5	14- تعداد هجاهای یک واژه، با تعداد ..... آن برابر است.
1/5	15- بیت زیر را به هجاهای تشکیل دهنده ی آن تجزیه کنید. سپس هر هجا را با علامت خاص آن بنویسید. تیرِ بلایِ او را جز دل، هدف نباشد/ تیغِ جفایِ او را جز جان، سپر نباشد

0/5	د- زیبایی شناسی (6نمره) 16- واج آرایی ناشی از تکرار صامت ها محسوس تر است یا مصوت ها؟
1/5	17- در بیت های زیر، تکرار کدام واج ها، باعث به وجود آمدن آرایه ی واج آرایی شده است؟ الف- خیزید و خز آرید که هنگام خزان است / باد خنک از جانب خوارزم وزان است ب- خوابِ نوشین بامدادِ رحیل/ بازدارد پیاده را ز سبیل ج- نه من ز بی عملی در جهان ملولم و بس/ ملالت علما هم ز علم بی عمل است
1	18- در بیت های زیر، آرایه واژه آرایی(تکرار) را بیابید. الف- چشم چپ خویشتن برآورم / تا چشم نبیندت به جز راست ب- گرم باز آمدی محبوب سیم اندام سنگین دل/ گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل

0/5	19- ارزش موسیقایی کدام نوع سجع از بقیه ها بیش تر است؟ 20- در عبارت های زیر، سجع ها را بیابید و نوع آن ها را مشخص کنید. الف- بزرگان گفته اند: دولت نه به کوشیدن است. چاره، کم جوشیدن است. ب- نه چندان درشتی کن که از تو سیر گردند، نه چندان نرمی که بر تو دلیر گردند.
1/5	21- در بیت "با روی همچون ماه خود، با لطف مسکین خواه خود/ ما را تو کن همراه خود، چیزی بده درویش را" الف- بین کدام واژه ها سجع مطرف وجود دارد؟ ب- بین کدام واژه ها سجع متوازی وجود دارد؟
0/5 0/5	
0/5	ه- نقد و تحلیل نظم و نثر (4نمره) 22- هر یک از ابیات زیر به ترتیب مربوط به کدام نوع ادبی است؟ - من ندانستم از اول که تو مهر و وفایی/ عهد ناپستن از آن به که ببندی و نیایی - حذر کن ز نادان ده مرده گوی/ چو دانا یکی گوی و پرورده گوی - برآمد خروش سپاه از دو روی/ جهان شد پر از مردم جنگجوی الف- غنایی- تعلیمی- حماسی ج- تعلیمی- حماسی- حماسی ب- غنایی- غنایی- حماسی د- تعلیمی- حماسی- غنایی 23- لحن خوانش شعرهای زیر چگونه است؟ الف) باز این چه شورش است که در خلق عالم است باز این چه رستخیز عظیم است کز زمین باز این چه نوحه و چه عزا و چه ماتم است بی نفخ صور خاسته تا عرش اعظم است ب) چو سهراب را دید بر پشت زین چرا رنجه گشتی، کنون بازگرد تو را بهتر آید که فرمان کنی چنین گفن کای شاه ترکان چین هم از آمدن هم ز دشت نبرد رخ نامور، سوی توران کنی
1	24- شعر زیر را بخوانید و به پرسش ها پاسخ دهید. مرا بسود و فرو ریخت هرچه دندان بود یکی نماند کنون زان همه، بسود و بریخت همیشه شاد و ندانستمی که چه غم بود شد آن زمانه که شعرش همه جهان بنوشت کنون زمانه دگر گشت و من دگر گشتم نبود دندان، لا بل چراغ تابان بود چه نحس بود، همانا که نحس کیوان بود دلم نشاط و طرب را فراخ میدان بود شد آن زمانه که او شاعر خراسان بود عصا بیار که وقت عصا و انبان بود
0/5 0/5 0/5	الف- دو مورد از کاربرد واژه ها یا افعال کهن را در شعر مشخص کنید. ب- بین کدام واژه ها رابطه ی معنایی "تضاد" وجود دارد؟ ج- دو نمونه آرایه ی واژه آرایه (تکرار) را در شعر بیابید.
1	25- شعر زیر را از نظر ویژگی های قلمرو فکری بررسی کنید. (1مورد کافی است) چو دخت نیست خرج آهسته تر کن اگر باران به کوهستان نبارد که می گویند ملاحان سرودی به سالی دجله گردد خشک رودی ب) برو شادی کن ای یار دل افروز غم فردا نشاید خورد امروز
20	موفق و پیروز باشید

- 1- الف- درست 0/25   ب- نادرست (0/25)
- 2- پارتی 0/25   3- دوره ی هخامنشیان 0/25
- 4- ابوعلی بلعمی به دستور منصورین نوح سامانی ماموریت یافت تاریخ مفصلی را که محدثین جریر طبری تحت عنوان تاریخ الرسل والملوک به زبان عربی نوشته بود به فارسی برگرداند. بلعمی، هم زمان با ترجمه ی کتاب، اطلاعات دیگری راجع به تاریخ ایران به دست آورد و بر آن افزود و با حذف مطالبی از اصل تاریخ طبری، آن را به صورت تالیفی مستقل درآورد که به تاریخ بلعمی شهرت یافت. (1نمره)
- 5- رودکی 0/5
- 6- چون زبان دری، زبان درباری ساسانیان و زبان محاوره و مکاتبه ی مقامات دولتی بود 0/5
- 7- الف- درست 0/5   ب- نادرست 0/5
- 8- ب میدان 0/5
- 9- الف- عاطفه
- 10- الف- قر یاد   ب- دی د
- 11- صامت ها: پ / ژ / ش 0/25   مصوت ها: / و / 0/25   U - (هر مورد 0/25، جمعا 1)
- 12- صامت+ مصوت کوتاه+ صاما+ صامت 0/5
- 13- الف- درست 0/25   ب- نادرست 0/25
- 14- مصوت ها 0/5
- 15- تی ر ب لا ی او را جز دل ه دف ن با شد
- U U - U - U -
تی غ ج فا ی او را جز دل س پر ن با شد
- U U - U - U - (هر مصرع 0/75، جمعا 1/5)
- 16- صامت ها 0/5
- 17- الف) صامت "خ" و صامت "ز" 0/5   ب) مصوت "ا" و مصوت "ا" 0/5   ج) صامت های ع، م، ل 0/5
- 18- سجع متوازی 0/5
- 19- الف- چشم 0/5   ب- خار و پای 0/5
- 20- الف- کوشیدن و جوشیدن، سجع متوازی
- ب- سیر و دیر، سجع مطرف (هرمورد 0/25 جمعا 1/5)
- 21- الف- (همراه و راه) یا (همراه و خواه) 0/5   ب- ماه و خواه 0/5
- 22- الف 0/5
- 23- الف- محتوای شعر غمگین است و حال و هوای غم و ناراحتی و سوگواری را منقل می کند(یا هر پاسخ مشابهی) 0/5   ب- شعر حماسی است پس کوبنده و محکم خوانده می شود 0/5
- 24- الف- بسود، ندانستی، شد (در معنای رفتن)، بنوشت، انبان (2 مورد هر مورد 0/25)
- ب- نشاط و غم 0/5   ج- عصا، دندان، نحس، زمانه، گشت (2 مورد، هر مورد 0/25)
- 25- الفخرج کردن متناسب با درآمد یا هر مضمون مشابهی (0/5)   ب)توصیه به شاد زندگی کردن و غصه ی آینده را نخوردن (یا هر مفهوم مشترکی) 0/5